SZCZEGÓŁY FINANSOWEGO ZABEZPIECZENIA PRZEDSIĘBIORSTW ZAKRESU SANATORYJNO-UZDROWISKOWEGO

Piotr Rendowycz,

Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny, Wydział Finansów, Katedra Finansów Podmiotów Gospodarowania i Ubezpieczeń,

46020 m.Tarnopol, ul.Lwowska, 11

Uznanie Ukrainy przez wspólnotę światową jako kraju z gospodarką rynkową będzie wymagało kształtowania współczesnej paradygmy finansowego zabezpieczenia przedsiębiorstw sanatoryjno-uzdrowiskowego kompleksu (SUK), co jest integralną częścią środowiska gospodarczego rynkowego typu.

Nie obecność należnych warunków finansowania sanatoryjno-uzdrowiskowych zakładów znacznie obniża jakość usług i komplikuje perspektywy wyjścia je na światowe rynki usług rekreacyjnych.

Także spostrzega się wielkie skrócenie dotacji ludności na opłatę usług sanatoryjno-uzdrowiskowych (USU) ze strony związków zawodowych oraz nie obecność państwowych programów rozwoju SUK. Dlatego wielkie znaczenie mają pytania, dotyczące definicji finansowej strategii rozwoju przedsiębiorstw rekreacyjnych, a także pytania reorganizacji systemu finansowania rekreacji uzdrowiskowej tak ze strony państwa, jak struktur nie państwowych. Niezbędna staje się zmiana struktur finansowo-organizacyjnej oraz zarządzającej zakładów sanatoryjno-uzdrowiskowych.

Przejście do gospodarki rynkowej wymaga od SUK podwyższenia efektywności działalności w produkcji i realizacji USU, a także zdolności wytrzymać konkurencję w nadaniu usług na podstawie zmniejszenia kosztów własnych skierowań oraz wpowadzenia skutecznych form zarządzania.

Otóż, problem finansowego zabezpieczenia działalności przedsiębiorstw SUK z punktu widzenia zarządzania finansami jest jednym z najważniejszych zadań managementu finansowego, od rozwiązania którego zależą perspektywy rozwoju tych przedsiębiorstw.

Podstawowym problemem podwyższenia efektywności działalności finansowo-gospodarczej SUK w nowych warunkach jest problem zabezpieczenia rynkowego mechanizmu zarządzania ich finansami. Polepszenie systemu finansowego managementu zakresu rekreacyjnego da możliwość znacznie zwiększyć poziom obsługi sanatoryjno-uzdrowiskowej przy istotnym zmniejszeniu kosztów własnych USU i będzie sprzyjać zwiększeniu ich ponętności inwestycyjnej.

Analiza istniejących podejść do oceny efektywności działalności przedsiębiorstw SUK z pozycji różnych uczestników procesu rekreacyjnego wskazała na niezbędność razem z istniejącymi podejściami do oceny efektywności działalności uzdrowisk wykorzystywać anlizę zbiorową z pozycji różnych uczestników procesu rekreacyjnego: gospodarczej (z pozycji społeczeństwa), komercyjnej (z pozycji przedsiębiorstw) oraz budżetowej (z pozycji państwa).

Takie podejście jest jedynie prawidłowym przy ocenie finansowego zabezpieczenia przedsiębiorstw SUK i definicji ich ponętości inwestycyjnej.

Analiza dzialalności przedsiębiorstw SUK wskazała na to, że działalność finansowo-gospodarcza przedsiębiorstw SUK ma dwa specyficzne szczegóły, mające wpływ na jej wyniki oraz rejestr których jest zasadniczo ważny przy opracowaniu podejść do oceny efektywności zarządzania fianansami zaznaczonych przedsiębiorstw. Pierwszy – sezonowy charakter podstawowej działalności z nadania usług sanatoryjno-uzdrowiskowych. Drugi – wielka część warunkowo stałych wydatków w kosztach własnych sanatoryjno-uzdrowiskowych usług.

Sezonowość uzależnia nierównomierne nadejście zarobku od realizacji skierowań i usług. Z kolei, wielka część warunkowo stałych wydatków jest przyczyną nie możliwości zabezpieczyć istotne zmniejszenie kosztów własnych podstawowej produkcji w okresach zmniejszenia nadejść od realizacji skierowań.

Podział wszystkich wydatków przedsiębiorstwa na zmienne, znajdujące się we wprost proporcjonalnej zależności od zasięgu produkcji uslug sanatoryjno-uzdrowiskowych, oraz warunkowo stałe, nie wypływające według dynamiki zasięgu produkcji, leżą w podstawie systemu rejestru zarządzania, co jest informacyjną bazą zarządzających decyzję z podwyższenia efektywności finansowo-gospodarczej działalności przedsiębiorstwa rekreacyjnego.

Połączenia tych czynnikow niegatywnie poznacza się na efektywności funkcjonowania uzdrowisk, a także przedsiębiorstw pomocniczych i obsługiwających. Przy tym rejestr i optymalne zarządzanie wpływem tych czynnikow zdatne istotnie polepszyć wyniki finansowo-gospodarczej działalności przedsiębiorstw SUK.

Na wyniki ich działalności finansowo-gospodarczej ma niegatywny wpływ zmniejszenie zarobku od realizacji. Przedsiębiorstwa dość szybko znajdują sie w sytuacji, kiedy nie ma czym odszkodować ciągłe wydatki. Sytuacja pogarsza się jeszcze dlatego, że w warunkach współczesnych szereg pozycji warunkowo stałych wydatków zwiększa się pod wpływem czynników zewnętrznych, niezależących od decyzji zarządzających (na przyklad, podwyższenie cen na nośniki energii, wodę, produkty żywnościowe, usługi różnych organizacji i inne).

Trzeba brać pod uwagę i ten fakt, że za ostatnie 10 lat przy nie obecności popierania państwowego SUK nie tylko zachował, ale ciągle rozwija specjalizację leczniczą. Celowe poparcie SUK nie jest możliwe wyłącznie kosztem bezpośrednich inwestycji państwowych. Ono może być realizowane drogą stworzenia mechanizmów do wewnętrznego rozwoju odpowiednich dziedzin oraz infrastruktury.

Można wnioskować o niezbędności uwzględnienia społecznego znaczenia zakresu rekreacji, ponieważ rozwój ukraińskiego SUK może rozpatrywać się jako jeden z gwarantów ochrony społecznej obywateli.

Nie obecność zarządzającej i finansowej giętkości jest główną przeszkodą na drodze wyjścia przedsiębiorstw SUK na światowy rynek usług rekreacyjnych. Dlatego niezbędnie gruntowne reformowanie całego mechanizmu finansowego dziedziny. Według naszej opinii, w warunkach przejścia do stosunków rynkowych rekreacji uzdrowiskowej nalezy prowadzić takie środki:

- decentralizację finansowo-organizacyjnej struktury zdrowisk;
- wybór optymalnej struktury źródeł finansowania przedsiębiorstw SUK;
- zmianę metodyk zarządzania działalnością rekreacyjną.

Decentralizacja struktury finansowo-organizacyjnej uzdrowisk polega w akcjonowaniu regionalnych oddziałów i niektórych przedsiębiorstw SUK w ciągłym okresie działalności przynoszącej straty albo przy możliwości wielkiego wkładu inwestora w rozwój przedsiębiorstwa rekreacyjnego jako udział w budownictwie albo wkładach finansowych.

Wybór optymalnej struktury finansowania przedsiębiorstw SUK ma na celu finansowanie tych albo innych usług sanatoryjno-uzdrowiskowych w związku z przewidzianymi źródłami finansowania.

Możliwymi zewnętrznymi źródłami finansowania mogą być:

- środki budżetowe państwowych i regionalnych programów społecznych;
- część dochodu przedsiębiorstw, skierowanego na programy społeczne;
- koszty na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, połączeń zawodowych;
- osobiste koszty obywateli.

Wewnętrznymi źródłami finansowania powinne stać amortyzacyjne wyliczenia i dochód zakładu sanatoryjno-uzdrowiskowego jako przedsiębiorstwa, które ma założyciela, zainteresowanego w jego rozwoju.

Biorąc pod uwagę strategiczne i taktyczne zadania, stojace przed uzdrowiskiem, celowo prowadzić reorganizację oddziału finansowo-gospodarczego, wyodrębniwszy z jego składu sektory planowo-gospodarczy oraz finansowy.

Podstawowe zadania sektora planowo-gospodarczego są takie:

- planowanie finansowo-gospodarczej działalności uzdrowiska na najbliższy i ciągłe okresy odpowiednio do potrzeb rynku i możliwości otrzymania niezbędnych zasobów;
- udoskonalenia metodyk obliczenia finansowo-gospodarczej efektywności oraz analiza handlowej celowości usług;
- prowadzenie giętkiej polityki cenowej, odpowiadającej współczesnym warunkom gospodarczym.

Kierunki pracy sektora finansowego powinne być takie:

- finansowy rejestr środków pieniężnych oraz papierów wartościowych;
- planowanie struktury kapitału;
- określenie wartości niezbędnych nakładów kapitałowych jako inwestycji w fundusze podstawowe;
- kontrola oraz audyt wewnętrzny;
- rejestr podatkowy.

Zmiana organizacyjnie-prawnej struktury uzdrowisk powinna być skierowana na usunięcie nadmiernej ilości dodatkowych infrastrukturowych organów i podrozdziałów, nie efektywna działalność których w ostatecznym podsumowaniu odbija się na wzrastaniu kosztów własnych usług sanatoryjno-uzdrowiskowych. Dlatego niezbędnie jest ukształtować już istniejącą kombinację usług i wytwórczych funkcji uzdrowisk jako inne formy organizacyjnie-zarządzające oraz prawne. W wyniku takich zmian mozliwe wydzielenia ze struktury uzdrowisk niektórych osób prawnych, które zaspokoją potrzeby wytwórcze albo infrastrukturowe. Przy tym stworzone osoby prawne mogą wchodzic lub nie do składu korporacji.

PODSUMOWANIE

Podstawowe wnioski naszego badania są takie:

- współczesny okres rozwoju SUK Ukrainy można ocenić jako skomplikowany, dlatego że z przejściem na stosunki rynkowe powstały dysproporcje między: wypłacalnym popytem ludności oraz wartością usług sanatoryjno-uzdrowiskowych; poziomem fianansowego zabezpieczenia materialnie-technicznej bazy zakładow rekreacyjnych oraz infrastrukturowych możliwości zdrowiska; tendencjami popytu i propozycji, a takze mechanizmem napełnienia sanatoriów i uzdrowisk; niezbędnością załączenia obcych inwestycji w budownictwo oraz rekonstrukcję rekreacyjnych obiektów i nie doskonałością ustawodawstwa inwestycyjnego i podatkowego w stosunku do rekreacji uzdrowiskowej;
- wielkie skrócenie wypłacalnego popytu na obsługę sanatoryjno-uzdrowiskową ze strony ludności przy nie wielkim zmniejszeniu rekreacyjnej objętości uzdrowisk spowodowało zmniejszenie wskaźnikow zapełnienia łóżek zakładów sanatoryjno-uzdrowiskowych i trwałości sezonu uzdrowiskowego. To stało przyczyną upadku poziomu efektywności działalności rekreacyjnej;
- analiza finansowego zabezpieczenia przedsiębiorstw sanatoryjno-uzdrowiskowego kompleksu pokazała, że sytuacja finansowa jest niezadowalająca. Przyczyną tego razem z obiektywnymi czynnikami makroekonomicznymi jest niska efektywność istniejącego systemu zarządzania ich zasobami finansowymi. Dla podwyższenia efektywności działalności w systemie uzdrowisk związkowych niezbędnym jest prowadzenie następujących zmian: decentralizacja finansowo-organizacyjnej struktury uzdrowisk, wybór

optymalnej struktury źródeł fianansowania przedsiębiorstw SUK; zmiana metodyk zarządzania działalnością rekreacyjną;
biorąc pod uwagę strategiczne i taktyczne zadania, stojące przed uzdrowiskiem, celowo prowadzić reorganizację oddziału fianansowo-gospodarczego, wydzieliwszy z jego składu samodzielny oddział – oddział analizy finansowo-gospodarczej i prognozowania, do zadań ktorego nalezy planowanie finansowo-gospodarczej działalności uzdrowiska na najbliższy i ciągłe okresy odpowiednio do potrzeb rynku i możliwości otrzymania niezbędnych zasobów; udoskonalenia metodyk obliczenia finansowo-gospodarczej efektywności oraz analiza handlowej celowości usług; prowadzenie giętkiej polityki cenowej, odpowiadającej współczesnym warunkom gospodarczym;

- dla opisania tego lub innego aspektu gospodarowania przedsiębiorstw rekreacyjnych najwięcej odpowiednim, według naszej opinii, jest podejście, odpowiednie któremu oferuje się unifikować system wskaźników oceny efektywności działalności przedsiębiorstw SUK drogą połączenia je w pięć bloków: struktura kapitału i aktywów, sytuacja z majątkiem, sytuacja finansowa, rentowność oraz aktywność rzeczowa;
- w celu udoskonalenia finansowo-kredytowego popierania przedsiębiorstw SUK proponują się perspektywne kierunki działania wzajemnego uzdrowisk z zakładami bankowymi: załączenie tymczasowo wolnych kosztów uzdrowisk na konto banków komercyjnych dla zabezpieczenia finansowej stałości uzdrowisk w ciągu roku, kredytowanie przedsiębiorstw SUK pod zastaw skierowań, uczestniczenie banków komercyjnych w rekonstrukcji i wznowieniu istniejącej materialnej bazy uzdrowisk na warunkach przekazania we własność banków ich akcji;
- popieranie ukraińskiego kompleksu sanatoryjno-uzdrowiskowego jest niemożliwe kosztem bezpośrednich inwestycji państwowych. Ono może być realizowane wyłącznie drogą prawną – stworzeniem mechanizmów do wewnętrznego rozwoju odpowiednich dziedzin oraz infrastruktury.

Odwierciedliliśmy podstawowe kierunki osiągnięcia finansowej skuteczności uzdrowisk na podstawie analizy efektywności zarządzania ich zasobami finansowymi. Na tej podstawie możemy określić czynniki, sprzyjające podwyższeniu efektywności działalności przedsiębiorstw kompleksu sanatoryjno-uzdrowiskowego oraz szczegóły, komplikujące proces zarządzania finansami i negatywnie wpływające na efektywność ich wykorzystania.

Na podstawie badania istniejącego systemu fiansowego zabezpieczenia przedsiębiorstw kompleksu sanatoryjno-uzdrowiskowego uzasadniono szczegóły zarządzania finansami ukraińskich zakładów sanatoryjno-uzdrowiskowych, określono cele oraz funkcje zarządzania finansami przedsiębiorstw rekreacyjnych, udowodniono metodologiczne zasady, dotyczące określenia efektywności ich dzialalności finansowo-gospodarczej, została wyznaczona optymalna struktura finansowania rozwoju uzdrowisk.

FEATURES OF THE FINANCIAL PROVIDING OF ENTERPRISES IN SANATORIUM-RESORTS SPHERE

Abstract: *In research the economic aspects of the financial providing of resorts are represented on a modern stage in Ukraine. In quality research there are private enterprises of state pattern of ownership.*

Streszczenie: *W badaniu odwierciedlono aspekty ekonomiczne finansowego zabezpieczenia uzdrowisk na wspczesnym etapie w Ukrainie. W jakości badanych obiektów występują przedsiębiorstwa prywatne, a także przedsiębiorstwa państwowe.*